

POČIATOK MÚDROSTI JE BÁZEŇ PRED PÁNOM

443/2016

www.inky.sk

24. 4. 2016

bázeň pred Bohom – príbeh o dome – prijať Boha za Boha

„**Počiatok múdrosti je bázeň pred Pánom**“ (Prísľ 9,10 SSV), hovorí Písmo. Hebrejčina tam používa slovo *jirá* a to doslova znamená strach. Je použité napríklad keď Abrahám ide obetovať Izáka a zrazu sa mu zjaví anjel a hovorí: „*Teraz som totiž poznal, že sa bojíš Boha*“ (Gn 22,12 SSV). A že sa jedná o skutočný strach, môžeme vidieť u Mojžiša, ktorý používa to isté slovo, keď hovorí: „*Nebojte sa, veď Boh prišiel preto, aby vás skúšal, aby ste sa ho báli a nehrešili*.“ (Ex 20,20 SSV). Ako ste si všimli, používa ho hneď dvakrát a v napohľad absurdnej požiadavke: Nebojte sa Boha, lebo Boh vás len skúša, aby ste sa ho báli... ☺ V Novom zákone potom pisatelia používajú slovo *fobeo*, ktoré znamená utiecť pred niečím, mať z niečoho strach, alebo cítiť voči niečomu tak veľký rešpekt, až hraničí so strachom a hrôzou z toho, obávať sa toho.

Tento strach z Boha je základným východiskovým postojom Biblie. V SZ sa toto spojenie nachádza mnoho desiatok krát. V NZ na neho narážame tiež. Pojem „bohobojný“, „ten, ktorý sa bojí Boha“ je dokonca technickým termínom, označujú sa ním ľudia, ktorí sa ako Židia nenarodili, ale uverili Bohu a stali sa *prozelytmi*, ako to môžeme vidieť u Pavla, keď takto – Židov aj prozelytov z pohanstva – oslovuje v pizídskej Antiochii: „*Mužovia, Izraeliti a vy všetci, čo sa bojíte Boha, počúvajte*“ (Sk 13,16 SSV).

Prečo by sme sa Boha mali báť? Učíme sa, že Boha máme milovať, že k Nemu máme mať vzťah ako k dieťaťu k Otcovi, sám Pavol píše: „*Lebo ste nedostali ducha otroctva, aby ste sa museli zasa báť, ale dostali ste Ducha adoptívneho synovstva, v ktorom voláme: "Abba, Otče!"*“ (Rim 8,15 SSV). Nie sme navyknutí báť sa Boha a pripadá nám to cudzie a až scestné. A predsa ho Písmo zdôrazňuje mnohokrát znova a znova – „*a Písmo nemožno zrušiť*“ (Jn 10,35 SSV)! Aby sme to pochopili, skúsme si to predstaviť takto:

Predstavte si, že ste utečenec. Blúdite krajinou – a zrazu nájdete dom. Je krásny, zariadený, zásobený, otvorený dokorán – a prázdny! Tak sa v ňom na noc uchýlite. Veď ak by majiteľ náhodou prišiel, tak v najhoršom odídete. Ráno vstanete – a majiteľa nikde. Najete sa z jeho zásob a poviete si, že dnes tu ešte ostanete. Lenže majiteľ nechodí, vám sa v dome páči, už nespíte na zemi ako prvú noc, ale v posteliach, obliekate si šaty, čo ste našli v skriniach, jazdíte autom, ktoré ste objavili v garáži, jete jedlo, ktoré bolo v komore a v mrazáku, míňate elektrinu i plyn... a nemá to chybu.

Po nejakom čase sa ale majiteľ prihlási. Čo urobíte?

Môžete sa zachovať ako lotri a gauneri. Začnete na neho pokrikovať: No, konečne, že si sa ukázal! Vieš o tom, že komora je už takmer prázdna? A že nám netečie voda v druhej kúpeľni? A že by sa zišlo zabezpečiť niekoho, kto by opravil rozbité okná? Tak do toho, chlape, je to tvoj dom, tak sa staraj! Si tu na to, aby si sa o nás staral! Tak sa staraj!

Ba dokonca by ste mohli urobiť ešte strašnejšiu vec, tú, o ktorej hovorí Písmo: „To je dedič. Poďte, zabime ho a jeho dedičstvo bude naše“ (Mt 21,38 SSV)!

Toto je, mimochodom, postoj, ktorý dnes žije väčšina ľudí:

Všetci žijeme v Božom dome. Nestvorili sme Vesmír, ani svet.

Ani seba. Naše telo nie je naše, lebo ho stvoril Boh a patrí Bohu. Duša tiež. „*On je náš stvoriteľ a jemu patríme*“ (Ž 100,3 SSV), konštatuje tento fakt Písmo. Pôda, na ktorej stojí náš dom, tiež nie je naša. Stvoril ju Boh a patrí Bohu, ako znova vraví Písmo: „*Pánova je zem i všetko, čo ju naplňa, okruh zeme aj tí, čo bývajú na ňom*“ (Ž 24,1 SSV). Materiál, z ktorého sme si dom postavili, tiež nie je náš, ale Boží. Dokonca aj to, čo sami vytvoríme, tvoríme s pomocou schopností, ktoré máme od Boha. Krátko a stručne: „*Čo máš, čo si nedostal? A keď si dostal, čo sa chvasceš, akoby si nebol dostal*“ (1 Kor 4,7 SSV)? Žijeme v Božom dome, používame Božie veci, konáme s pomocou schopností, ktoré máme od Boha. Nič nemáme vlastné a od seba – všetko je Božie. Presne (ba ešte viac) ako ten dom z nášho príkladu.

Väčšina ľudí ale v tomto „Božom dome“ žije ako lotri a gauneri:

„**KREŠŤANIA**“ sa správajú k Bohu **pováčšinou tým prvým spôsobom, čiže ako k sluhovi.** Akoby to nebol majiteľ domu, ale nejaká *domová správa*, povinná sa o ich dom a o nich starať. Na jednej strane sa v tomto Božom dome – čiže v Božom svete a v našom živote, ktorý v ňom žijeme – zariaďujú takmer výlučne podľa seba a podľa toho, ako im to vyhovuje: *túto priečku zbúrame, toto vyhodíme, lebo sa nám to nepáči, toto prestavíme, lebo nám to tak lepšie vyhovuje...* Čiže v reálnom svete: Budem žiť tak a tak, pôjdem na takú a takú školu a venovať sa budem tomuto a tamtomu, lebo mne sa to tak páči a mne to tak vyhovuje. Svoj život si proste zariadim podľa seba a po svojom. Mám na to predsa plné právo, nie? Je to predsa *môj* život, nie? Á, Pán Boh, hovoríš? Jasně! Pán Boh! Verím v Neho. Samozrejme. Vždy sa k Nemu utiekam! On je tu predsa na to, aby mi v tom všetkom pomáhal, nie? Aby ma chránil pred následkami mojich chýb a naprával, čo pokazím. Aby ma chránil pred inými ľuďmi a aj pred konkurenciou, aby som tak ja a nie iní získal to, čo chcem. Občas som ale z Neho sklamaný! Poslal som Mu v modlitbe objednávku – a On s ňou nič nespravil! Čo je to za Boha? Čo nepočuje, čo som ho žiadal? Ako to, že ma denne nechráni pred všetkými nepríjemnosťami a ťažkosťami? Nie, aby bol vďačný, že si na Neho vôbec spomeniem so svojimi žiadosťami a že čím väčšie trable mám, tým viac, vrúcnejšie a neodbytnejšie Ho s nimi otravujem! A v nedeľu sa dokonca unúvam na omšu, zatiaľ čo ostatní idú na ryby, alebo za zábavou! Čo to nie je dôvod, aby mi bol vďačný a aby sa o mňa na oplátku dobre staral a slúžil mi? Ak to takto pôjde ďalej, budem Ho asi musieť potrestať. Asi sa prestanem modliť a chodiť do kostola... Alebo Ho začnem ignorovať úplne, ako keby nebol...¹

ATEISTI a spol. si potom vyberajú už rovno ten druhý spôsob. Slovanami Nietzscheho: „*Boh je mŕtvy – a my sme ho zabili!*“ Aby sme sa mohli my sami stať „bohmi“, čiže „maji-

¹ porov... „*Vzhľadom ke klasické perspektíve kresťanské viry došlo k určitému prevratu, neboť už to není člověk, který věří, že potřebuje být před Bohem ospravedlněn, nýbrž domnívá se, že Bůh by se měl ospravedlnit za všechny hrůzy, které ve světě jsou, za bídu lidské bytosti a za všechno, co v posledku závisí na NĚm. V této souvislosti považují za příznačné to, že katolický teolog dokonce přímo a formálně toto převrácení přijímá: Kristus prý netrpěl za hříchy lidí, ale takřkajíc smazal Boží viny. A třebaže většina křesťanů nesdílí tak drastické převrácení naší viry, lze říci, že z toho všeho vychází najevo základní tendence naší doby.“ (Benedikt XVI.)*

tel'mi“ sveta, „bez Boha a [uprednostnený] pred Bohom, a nie podľa Boha“ (KKC 398) a robiť si v ňom, čo sa nám zapáči a nijako sa o nejakého Boha nestarať.

Preto Písmo hovorí, že prvým krokom ku skutočnému životu s Bohom je strach z Boha. Ale, ako už naznačuje Mojžiš z úvodu dnešnej katechézy, nie je strach ako strach. Strach z Boha v podaní Písma má zhruba túto podobu – vráťme sa ešte na chvíľu k utečencom v cudzom dome z nášho príkladu:

Správny a primeraný postoj je tento: Fúha, objavil sa majiteľ domu. Tak sa s ním skúsime nejako dohodnúť. Sadnú si a vypracujú nájomnú zmluvu. Majiteľ si v nej stanoví podmienky. Určí čo a ako smú v jeho dome využívať. Čo môžu a čo nie. Stanoví nájomné, ktoré mu budú mesačne platiť za to, že v jeho dome bývajú. A ak bude veľmi ústretový a milý, tak im možno ponúkne, že v prípade nejakých veľkých problémov a opráv im s nimi pomôže, alebo ich dokonca sám zabezpečí. Ale len ak budú dodržiavať nájomnú zmluvu. Inak bude musieť urobiť viac-menej to, čo hovorí Ježiš v podobenstve: „Zlých bez milosti zahubí a vinicu prenajme iným vinohradníkom, ktorí mu budú načas odovzdávať úrodu“ (Mt 21,41 SSV).

STRACH Z BOHA – to nie je hrôza a des pred Bohom. Je to presne tento **rešpekt voči Bohu ako voči majiteľovi** a pánovi zeme i všetkého, čo ju naplňa, vrátane nás samotných. Strach z Boha, alebo **bázeň pred Pánom**, je prijatie tohto faktu a z neho plynúceho postoja. Znamená **PRIJAŤ BOHA AKO BOHA. Nie ako pomocníka. Nie ako sluhu. Ako Boh a Majiteľa.**

Tento rešpekt voči Bohu potom vedie k tomu, že sa začíname pýtať: Pane, aké sú pravidlá užívania Tvojho domu, v ktorom žijeme? Ako máme nakladať s našim telom a životom, ktoré sú Tvoje? Aké podmienky nám určuješ? A aké nájomné Ti dlžíme za to, že užívame všetky tieto Tvoje veci?

Výsledkom je ZMLUVA. Skutočná a opravdivá NÁJOMNÁ ZMLUVA medzi majiteľom-Bohom a nájomcom-človekom. Len počúvajte pozorne slová Písma: „*Ak teraz budete poslúchať môj hlas a ak zachováte moju zmluvu, tak mi budete medzi všetkými národmi zvláštnym majetkom - veď mne patrí celá zem - ⁶ a budete mi kráľovským kňazstvom a svätým národom“ (Ex 19,5-6 SSV). Alebo inde: „*Ak budete kráčať podľa mojich ustanovení a zachováte moje príkazy a budete konať podľa nich, ⁴ tak vám dám dážď v prihodný čas, zem vydá svoju úrodu a záhradné stromy uštedria svoje ovocie“ (Lv 26,3-4 SSV). A na druhej strane: „*Ak nebudeš počúvať hlas Pána, svojho Boha, aby si zachovával a uskutočňoval všetky jeho príkazy a ustanovenia, ktoré ti ja dnes ukladám, dolahnú na teba tieto kliatby a dochytiť ňu. ¹⁶ Budeš prekliaty v meste, budeš prekliaty na poli. ¹⁷ Prekliate budú tvoje humná a tvoje sýpky. ¹⁸ Prekliaty bude plod tvojho života a plod tvojej zeme, stáda tvojho dobytku a krádeľ tvojich oviec. ¹⁹ Prekliaty budeš, či budeš vchádzať alebo vychádzať. ²⁰ Pán zošle na teba kliatbu, zmätok a hrôzu na všetky práce, ktoré budeš konať, kým ňu neumori a rýchle nevyhubí pre tvoje ohavné skutky, ktorými si sa mu spreneveril“ (Dt 28,15-20 SSV).***

Teraz si možno poviete: Nájomcovia? Nič viac? Nie je vari Evanjelium o tom, že sa už Boha báť nemusíme? Že je Otec a my Jeho deti? Že nám odpúšťa hriechy aj tresty?

Isteže je. Ale jedno po druhom! **Najprv bol Starý zákon, až potom Evanjelium!** Najprv v podobenstve počujeme: „*Bude to tak, ako keď sa istý človek chystal na cestu. Zavolať si sluhov a zveril im svoj majetok: ¹⁵ jednému dal päť talentov, druhému dva a ďalšiemu jeden, každému podľa jeho schopností, a odcestoval“ (Mt 25,14-15 SSV) – a až potom, keď sa osvedčia v malom ako sluhovia, sú pozvaní do toho veľkého už nie ako sluhovia, ale ako priatelia a partneri svojho pána: „*Dobry a verny sluha; bol si verny nad malom, ustanovim ňu nad mnohým: vojdí do radosti**

svojho pána“ (Mt 25,21 SSV)!

Najprv musí byť bázeň človeka pred Bohom ako Bohom. Až potom, keď si uvedomíme, kto je skutočne Boh a že naozaj Je Boh a keď Ho plne ako Boha aj rešpektujeme – tak dokážeme s úžasom a ohromením prijať skutočnosť, že Boh – ten *Boh*, povážte! – sa rozhodol naozaj stať našim *Otcom!*

Je to obdobný pocit, aký by naši nájomníci prežili, ak by zistili, že majiteľ ich domu je nesmierne bohatý a mocný muž. A že tento muž ich teraz chce prijať za svojich a darovať im tento dom, ba ešte viac, urobiť ich dokonca členmi svojej rodiny a dedičmi všetkého svojho majetku!

Až vtedy sme konečne schopní toho postoja úžasu a ohromenia, ktorý opisuje žalmista slovami: „*Keď hľadím na nebesia, dielo tvojich rúk, na mesiac a na hviezdy, ktoré si ty stvoril: ⁵ čože je človek, že ňu pamätáš, a syn človeka, že sa ho ujímaš? ⁶ Stvoril si ho len o niečo menšieho od anjelov, slávou a čťou si ho ovenčil ⁷ a ustanovil si ho za vládcu nad dielami tvojich rúk. Všetko si mu položil pod nohy...“ (Ž 8,4-7 SSV)*

Tento úžas je potom začiatkom lásky k Bohu, skutočnej a hlbokkej – a tá je podstatou Evanjelia a kresťanstva!

Strach bez Evanjelia by z nás urobil otrokov. Preto Pavol s rovnakým úžasom ako žalmista píše tie svoje slová: „*Veď všetci, ktorých vedie Boží Duch, sú Božími synmi. ¹⁵ Lebo ste nedostali ducha otroctva, aby ste sa museli zasa báť, ale dostali ste Ducha adoptívneho synovstva, v ktorom voláme: "Abba, Otče!" ¹⁶ Sám Duch spolu s naším duchom dosvedčuje, že sme Božie deti. ¹⁷ Ale ak sme deti, sme aj dedičia: Boží dedičia a Kristovi spoludedičia; pravda, ak s ním trpíme, aby sme s ním boli aj oslavení. ¹⁸ A myslím, že utrpenia tohto času nie sú hodné porovnávaní s budúcou slávou, ktorá sa na nás má zjaviť“ (Rim 8,14-18 SSV)!*

Ale Evanjelium bez toho, aby sme ňu boli pripravení báznou, z nás robí hlupákov, neschopných vstúpiť do skutočného vzťahu s Bohom ako s Otcom. Namiesto toho sa k Bohu správame ako k nejakému križencovi *Santa Clausa* a *automatu* na zmrzlinu... Ako naznačuje o týchto ľudoch Písmo: „*Títo blúznivci poškrvňujú telo, pohrdajú Pánom a ruhajú sa duchovným bytostiam. ... Beda im, lebo sa dali na Kainovu cestu a za odmenu sa vrhli do Balaamovho bludu a v Koreho vzbure zahynuli. ¹² Sú to škvrny na vašich hodoch lásky, keď s vami bez hanby hodujú a pasú sami seba, sú oblakmi bez vody, ktoré vietor sem-tam preháňa, jesenné stromy bez ovocia, dvakrát mŕtve a vykorenené, ¹³ divoké morské vlny, peniace sa vlastnou hanebnosťou, bludné hviezdy, pre ktoré sú pripravené mrákoty tmy naveky. ... Sú to šomravci, nespokojenci, ktorí žijú podľa svojich žiadostí, a ich ústa hovoria naduto“ (Jud 1,8.11-13.16 SSV).*

DO PRAXE:

Prijať Boha ako Boha. Prijať fakt, že všetko, čo mám a čím som, je od Boha a patrí Bohu. Rozhodnúť sa dôsledne žiť podľa „nájomných pravidiel“ Boha a byť tak čestným a spravodlivým človekom. Ktovie, „*Možno si vás obľúbi a preukáže vám milosrdenstvo“ (Tob 13,8 SSV) a pozve nás k opravdivému synovstvu – keď sa ale najprv osvedčíme ako dobrí a spravodliví nájomcovia v Jeho Vesmíre.*

CESTA OČISŤOVANIA je presne týmto: učením sa byť *človekom spravodlivým*, ktorý vo svojom živote plne rešpektuje požiadavky nájomnej zmluvy s Bohom. Až potom, keď uspejeme v tejto fáze a sme pripravení, prichádza ono *druhé obrátenie* a pozvanie k synovstvu. Ním potom začína etapa druhá, zvaná *cestou osvietenia* – čiže samotné kresťanstvo.

Váš Inky